

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קמ"ג

מדרשין לירקות. ממקום עמוק קרי דליו ואלע"ג דליכא טירחא יתירא בשביל לאכול המירו אבל לייפות אפילו ליכא טירחא לא המירו: **בך** מירא בשל עניים. דכי אסר רחמנא ליקח עוללות ה"מ שעתה צניעה כדכתיב (דברים מד) כי תצאור כרמך לא תעולל אסור עוללות עליהו: **מפני שמכשיר אנפיה** לזריעה. ונראת חרישה ממש שסצורין הרואין שלכן מתכוין אי נמי חשיב ליה עזודת קרקע ממש ואלע"ג שאינו מתכוין לכך מיהו מלאכה היא ואלע"ג דלאמר ר' שמעון דבר שאין מתכוין מותר הא אמרינן ^א מודה ר' שמעון צפסיק רישיה ולא ימות ורצנן סברי כיון דע"י שינו עבד ליה לאו מלאכה היא ומותר ללא שמייה חרישה: **זבלו** מוכיח ע"יו. דליכא למיחש להא דמאן דחזי דחזי החפירה ^א (לא) חזי ליה ^ב לזבל שצחפירה: לאתוי

מדלין שלופי כדתנן ^א המידל בגפנים בשם שהוא מידל בשלו כך הוא מידל בשל עניים דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר בשל רשאי ואינו רשאי בשל עניים אמר ליה והתניא מדלין מים לירקות כדי לאוכלן אמר ליה ^א אי תניא תניא: ואין עושין עוגיות לגפנים: מאי עוגיות אמר רב יהודה בנבי ^א תניא נמי הכי אלו הן עוגיות בדידן שבעיקרי זיתים ושבעיקרי גפנים איני והא רב יהודה שרא לבני בר ציתאי למועבד בנכי לכרמיהון לא קשיא * הא בחדתי הא בעתיקי: ר' אלעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה: בשלמא מועד משום דקא טרח אלא שביעית מאי טעמא פליגו בה רבי זירא ורבי אבא בר

ממל חד אמר מפני שנראה כעודר וחד אמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה מאי בינייהו איכא בינייהו דקא אתו מיהו כרתיה מאן דאמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה איכא ומ"ד מפני שנראה כעודר ליכא ולמאן דאמר מפני שנראה כעודר ליחוש מפני שמכשיר אגפיה לזריעה איכא בינייהו דקא שקיל מיניה ושדי לבראי למאן דאמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה ליכא למ"ד מפני שנראה כעודר איכא ולמ"ד מפני שמכשיר אגפיה לזריעה ליחוש מפני שנראה כעודר עורר נמי כי קא שקיל בדוכתיה מנח ליה אמימר מתני לה מפני שנראה כעודר וקשיא ליה דרבי אלעזר בן עזריה אדר' אלעזר בן עזריה ומי אמר ר' אלעזר בן עזריה כל שנראה כעודר אסור ורמינהו ^א עושה ארם את זבלו אוצר ר' מאיר אומר עד שיעמיק שלשה טפחים או עד שיגביה ג' טפחים היה לו דבר מועט מוסיף עליו והולך רבי אלעזר בן עזריה אומר עד שיעמיק שלשה או עד שיתן על הסלע ר' זירא ור' אבא בר ממל חד אמר כגון שהעמיק וחד אמר זיבלו מוכיח עליו: ומתקנין את המקולקלת במועד: מאי מקולקלת אמר רבי אבא ^א שאם היתה עמוקה טפח מעמידה על ששה טפחים פשימא חצי טפח על שלשה טפחים כיון דלא עבר מיהו לא כלום הוא טפחיים על שנים עשר דקא טרח מירחא יתירא לא טפחיים על שבעה מהו ד הכא חמשה קא מעמיק והכא חמשה קא מעמיק או דלמא כיון דאיכא טפח יתירא איכא מירחא טפח יתקו אבוי ^א שרא לבני בר המודך לשחופי נהרא רבי ירמיה ^א שרא להו לבני סכותא למיכרא נהרא ממימא רב אשי שרא להו לבני מתא מחסיא לאקדוחי נהר בורנין אמר כיון דשתו מיניה רבים כרבים דמי ותנן עושין כל צורכי רבים: ומתקנין את קילקולי

שלופי. כשהירקות רזופין נוטל מהן מצניתיים לאוכלן מותר ליפותן אסור בשביל ליפותן אותם שנאריים: המידל תולש בגפנים שיטן צידד יותר מדאי: זבל עניים. צפאה. איני עוללות שאין לו לא כמף ולא נטף: צניי. צורות תחת הגפנים וזיתים ונתן בהם מים: עוגיות. עגול סביב כמו עג עוגה ועמד בתוכה (תענית דף יט.).

ובדידן נמי הן גומות: ליטאי. מקום: למעבד צניי. עוגיות והכי שרי והא תנן אין עושין עוגיות: הא צחדתי. שמעולם לא היו שם עוגיות אסור לעשות בחולו של מועד דליכא טירחא יתירא אבל עתיקי שכבר היו לו שם עוגיות ונסתמו מותר לחזור ולחפורן בחולו של מועד: מפני שנראה כעודר. לזרוך שביעית שהרי חופר כעודר: שמכשיר אגפיה לזריעה. כשחופר האמה ומניח העפר שצאמה על שפת האמה מתקן אגפיה לזריעה דעבד לה ארעא רכיכא: דקא אסו מיהו צחריה. דכי חפר צאמה אמו לאלתר מים צחדי חפירה: מ"ד מפני שמכשיר אגפיה לזריעה איכא. אלע"ג דלתי מיהו צחריה דהא שדא ארעא רכיכא אגפיה האמה: ומ"ד מפני שנראה כעודר ליכא. דהא אתי מיהו ובעודר ליכא מים ולכן לא דמי לעודר: אלא. לעולם דלא אמו מיהו צחריה ואיכא צנייהו דשקיל ושדי לבראי דחפיר צאמה ושדי עפר לבראי רחוק מאגפי אמה דלא מכשיר אגפיה לזריעה: מאן דאמר מפני שנראה כעודר איכא. דהא חפיר ולא אמו מיהו צחריה: צדוכסיה מנח ליה. דלא שדי ארעא לבראי דלא עבד אלא מרקך ארעא אבל הכא שדי לבראי לכן לא דמי לעודר: אממר מסני. צחדיה הא דלאמר ר' אלעזר אין עושין את האמה שביעית מפני שנראה כעודר: עושה אדם וזבלו אורי. שמכים כל וזבלו שביעית צדה ולא אמרינן דנראה כמזבל צדה שביעית: עד שיעמיק שלשה טפחים. ומכים הזבל לשם דמוכחא מלתא דלא עבד כדי לזבל צדהו שביעית: היה לו מעט וזבל צאומה צדה קודם שביעית

(א) פאה פ"ו מ"ה, (ב) שנת קטו: וע"ז, (ג) ומוספתא פ"א ע"ש מוספתא דשביעית פ"א, (ד) שביעית פ"ג מ"ג, (ה) ש"ך מעב"ל, (ו) שנת פה, (ז) נ"ל הא וכן איתא במד"ע דשביעית פ"ג מ"ג.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שאם היתה ט" ונסתמה עד טפח וחזור ומעמידה עד ששה: (ב) תוב' ד"ה וזלו ט" חזי ליה נמי לזבל:

רבינו חננאל

ואסיקנא מדלין מים לירקות כדי לאוכלן ואם בשביל ליפותן אסור. וליה האי מדלין מלשון שלופי כדתנן המידל בגפנים כו'. [ואין עושין עוגיות. פ"י עוגה, והן בדידן שביעית אילנות, כדתנן במס' כלים פ"ט כ"ט יד הברדי ארבעה, והני מילי בחדתא, אבל בעתיקא, למיעבד בנכי שרי. מתני' ר' אלעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה כחחלה בין [במועד ובין] שביעית. ומקשינן, בשלמא במודע משום טירחא, אלא שביעית אמאי לא. ופרקינן, כיון שחופר נראה כעושה מלאכה שביעית כשרה. ויש אומרים מפני שמכשיר אגפיה לזריעה, כלומר כיון שחופר נמצא כחורש באמצע ומכשיר הצודק לזריעה כו'. אממר מתני לה מפני שנראה כעודר, וקשיא ליה וכל אמר ר' אלעזר הכי, שכל החופר ומעמיק נראה כעודר, והא איהו דאמר [שחופר] עד ג', ולא גור משום עורר, דתנן במס' שביעית פרק שלישי עושה אדם וזבלו אוצר, ר' מאיר אומר עד שיעמיק ג' טפחים או עד [שיגביה] ג' [יהי לו דבר מועט מוסיף עליו והולך, ר' אלעזר בן עזריה אומר עד שיעמיק ג'] או עד שיתן על הסלע. ופרקינן, ר' זירא ור' אבא בר ממל, חד אמר כגון שהעמיק קודם לכן, וחד אמר וזבלו מוכיח עליו שאינו עורר. פסיקא והכמים אומרים עושה אדם אמת המים כחחלה בשביעית, ומתקנין את המקולקלת במועד. מאי מקולקלת. אמר ר' אבהו שאם היתה עמוקה טפח, חופרה ומעמידה על ששה טפחים, נמצא מוסיף חמשה טפחים. ומיביעאי לן, אמה שיש בה טפחיים מהו לחפור ה' האחרות ולהעמידה על שבעה טפחים. דחמשה נמי הוא דקא מוסיף. ועלתה המים ומתקנין קילקולי המים בשרשות הרבים. אבוי שרא לבני הרמך לשחופי נהרא, ור' ירמיה שרא למכרא נהרא סתום ולפורתו, ורב אשי שרא לאקדוחי נהר ביצין. אמר

כיון דשתו מיניה, כי רבים דמי, ותנן עושין כל צורכי (המים) [רבים].